

SAİT FAİK ABASIYANIK'IN HİKÂYELERİNİN SÖZ VARLIĞI ÜZERİNE

*Mehmet Mehdi ERGÜZEL**

*Esra KİRİK***

ÖZET

Toplumun önemli birer ferdi olarak şair ya da yazarların eserlerinden hareketle yapılan söz varlığı çalışmaları, ilgili yazar ya da şairin kavramlar dünyasını ve dünya görüşünü yansıtması açısından oldukça önemlidir. Bütün yazarlar yaşadıkları çevreden ve içinde bulunduğu toplumdan etkilenirler. İyi bir yazar yalnızca üslubuyla değil, kendine has sözcük kullanımıyla da konuşulabilmelidir. Sait Faik de hikâyelerinde şekil ve içerik bakımından sağlam bir dil kullanmıştır. "Söz varlığı, en kısa tanımıyla kültürün aynasıdır. Bir toplumun yaşayışına, yaşayış şekline, hayata bakış tarzına, maddi ve manevi değerlerine, inançlarına kısacası kültürüne ilişkin ilk bilgileri söz varlığından elde edebiliriz. Söz varlığı toplumun konuştuğu dilin sözcüklerini, deyimlerini, hazır söz kalıplarını, atasözlerini kapsar. Bir dilin söz varlığı, aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, dünya görüşünün bir kesitidir" (AKSAN 1997). Bu görüşten hareketle, bu makalede, Sait Faik Abasıyanık'ın kültürünün ve hayata bakış tarzının eserlerindeki yansıması anlatılmaya çalışılacaktır. Sait Faik Abasıyanık'ın on bir kitabı; Alemdağ'da Var Bir Yılan, Havada Bulut, Havuz Başı, Kayıp Aranıyor, Kumpanya, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Sarnıç, Semaver, Son Kuşlar ve Şahmerdan'ın genel dizinine ulaşılmıştır. Metinlerde geçen kelime ve kelime gruplarından hareketle söz varlığı ile ilgili kavramlar listesi oluşturulmuş, ayrıca Sait Faik'in üslubu için ipucu veren, üslubunu yansıtan cümlelerden yola çıkılarak genel söz varlığına dair neticelere ulaşılmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Söz varlığı, kavram, Sait Faik Abasıyanık.

ABOUT THE VOCABULARY OF SAIT FAİK ABASIYANIK'S STORIES

ABSTRACT

As an important member of society, the works of poets or authors mention the presence of motion studies the opinion of the writer or the poet and the world in terms of reflecting the world of concepts is very important. All authors are affected by the society in which they live at the environment. A good writer has to talk about the use of the word not only the style of its own. Sait Faik had used a strong sense of form and content. "The presence of the short description of the culture milieu. Living of a society, life form, your outlook on life style, material and spiritual values, beliefs in short, the culture of the existence of the first information we can get there. The words of the language spoken by the existence of society, statements, these patterns are ready, includes proverbs. The presence of such a language, but also the world of concepts that speak the language of society, a cross-sectional view of the world "(AKSAN 1997). Proceeding from such understanding, in this article, from the books of Sait Faik Abasıyanık the presence of such a culture, and life out of his

* Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi, El-mek: merguzel@sakarya.edu.tr

** Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi, El-mek: esrakirik@gmail.com

way of looking at the reflection of his work are describe. The eleven books of Sait Faik Abasıyanık, called *Alemdağ'da Var Bir Yılan*, *Havada Bulut*, *Havuz Başı*, *Kayıp Aranıyor*, *Kumpanya*, *Lüzumsuz Adam*, *Mahalle Kahvesi*, *Sarıncı*, *Semaver*, *Son Kuşlar* and *Şahmerdan's* general index reached his books. From word groups created a list of related concepts, as well as giving a clue to the style of Sait Faik, the style reflects the sentences tried to reach conclusions based on the general question of vocabulary.

Key Words: Vocabulary, concept, Sait Faik Abasıyanık.

Sait Faik 18 Kasım 1906'da Adapazarı'nda doğdu. 11 Mayıs 1954'te İstanbul'da öldü. Görünürdeki hayatı bundan ibaret. Görünmeyen hayatı ise kitaplarında, yani cümlelerinde, kelimelerinde saklı. Bir yazarın yaşamı, karakteri, kişiliği hakkında en önemli ipuçlarını okura kelimeler verir. Bir başka deyişle biz Sait Faik'i yaşadığı hayattan değil, kelimelerinin içinde gizlenen hayatından tanıyoruz. O nedenle Sait Faik'in söz varlığı, kelime ve kavramlar dünyası bizim için çok önemli.

Söz varlığı deyince, sadece bir dilde birtakım seslerin bir araya gelmesiyle kurulmuş simgeler, kodlar olarak değil; aynı zamanda o dili konuşan toplumun kavramlar dünyası, maddi ve manevi kültürünün yansıtıcısı, dünya görüşünün bir kesiti olarak düşünülmelidir (AKSAN 1997; 7). Bir dili zenginleştiren, gücünü arttıran, o dilin en eski dönemlerinden beri kullanılan, ait olduğu toplum ile değişen gelişen kelimeleri anlamak; bunların kullanımlarıyla ilgili doğru bilgilere ulaşmak dilin yazılı ürünlerinin incelenmesinden geçmektedir. Dilin imkânları ve zenginliği araştırılırken yazar ve şairlerin eserlerinde kullandıkları söz varlığı vazgeçilmez bir kaynaktır. Bir bakıma söz varlığı yazar ve şairlerin kültürlerinin ve hayata bakış tarzlarının eserlere yansımalarıdır.

Bir yazar veya şairin eserlerinde dili kullanım tarzı, üslubu onun ifade gücünü ve çağdaşlarından farkını ortaya koyar. Hayat ve insan karşısında alınan tavır, bir edibin dilinde kendine has kavramlara bürünür. Yazar ve şairler, bilinen dile kendi yorumlarını getirirken, kelimelere şahsiyetlerinin ve mizaçlarının rengini de katarlar. İçinde yaşadıkları cemiyetin, dünü, bugünü ve yarını arasında kelimelerle yaptıkları gerilimli yolculuk geçmişten geleceğe, hatıralardan gerçeklere, hasretlerden hayal ve ideallere doğrudur.

Şair ve yazarların söz varlığı, dilin zenginliğinin tespitinde önemli ölçülerden biridir. Çünkü onlar, milletin diline kendi kişiliklerini ve sanatkarlık üslubunu katarlar. Herkesin dili onlarda özel bir söyleyiş kazanır. Onlar herkes gibi olmanın kendilerine has tarafını temsil ederler. Bu bakımdan şair ve yazarların dili kullanım tarzlarının ve söz dağarcıklarının metinler taranarak ortaya konulması, bazı ipuçları bulmak noktasında denenen çalışmalar arasındadır.

Dilbilgisi çalışmalarının, ses ve şekil incelemelerinin yanı sıra, kelime serveti, cümle ve ifade kalıpları yönünde de gelişmesi gerekir. Hem tarihî hem de yakın dönem eserlerini bu açıardan incelemeye ihtiyaç vardır. Bir taraftan her yüzyıla ait söz varlığı ortaya konulurken, diğer taraftan şair ve yazarların özel sözlükleri ve üslup özelliklerini yansıtıcı ifade kalıplarını değerlendirecek çalışmalara gidilmesi beklenmeli, bu yoldaki gayretler ilgi görmelidir. Biz "şair ve yazar sözlükleri" nin ve onlara ait analitik dizinlerin büyük önem arz ettiğini düşünüyoruz.

Sait Faik'in Söz Varlığı Üzerine Bazı Tespitler

Sait Faik rahat yazan, konuşur gibi hikâye eden bir yazarımızdır. Adeta resim yapar gibi anlatıyor. Okuyucuyla sohbet ediyor. Sizi kendi hayatının ortasına çekiyor ve yaşadıklarıyla meşgul ediyor. Bunu yaparken gündelik dilin tabiliğinden faydalıyor ve farklı ifade tarzları sunuyor. Hikâyelerinde insanları, anlattığı varlıkları ve olayları kendine has hale getiriyor.

Sait Faik ilk çalışmalarında gözlemlerini ön plana çıkarırken, sonraları hikâyelerini olaydan ayırmıştır. Refik Halit Karay, Ömer Seyfettin, Memduh Şevket Esendal, Sabahattin Ali gibi kendi devrinin önemli isimleri arasından sıyrılmıştır. Kendine has bir tarz oluşturmuştur. İlk dönem hikâye kitaplarında Adapazarı ile İstanbul'daki çocukluk ve ilk gençlik yıllarını anlatmıştır. Sonraki eserlerinde duygusallık hatta şairanelik artmıştır. Sait Faik'in kullandığı en önemli temalar yaşama sevinci, tabiat tutkusu ve özellikle insan sevgisidir. Sait Faik hayatı, insanları ve kâinatı seven bir yazardır. Fakat o aynı zamanda görmesini bilir ve gördüğünü anlatma gücüne sahiptir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

Doğan Aksan'a göre bir sanatçının, bir yazar, ozan ya da düşünürün yapıtlarında geçen öğeleri toplayan sözlükler; hem dil incelemeleri hem de yazın/edebiyat çalışmaları açısından önemlidir; sanatçının kişiliğini, ilgi alanını önem verdiği kavramları yansıttığı kadar, dil içinde kendi kullandığı sözcükleri belirlemesi dolayısıyla da yararlıdır. Bu tür yapıtların Batıda yayımlanmış pek çok örneği vardır (AKSAN 2011).

Şair ve yazarların fikir ve duygu dünyalarını anlatmada kullandıkları kelime sayısı, kelimelerin sıklık dereceleri, bunların metin içindeki özel anlamları ve kelime gruplarının dağılım özelliklerinin bilinmesi, dil incelemeleri bakımından büyük önem arz etmektedir.

Bir yazar veya şairin kullandığı kelimeler çok değişik açılardan tasnife tabi tutulabilir. Bir bildiri sınırları içinde bunların hepsine yer vermenin imkânı yoktur. Biz Sait Faik'in bütün hikâyelerinin dizininden hareketle, önce genel kelime tablosunu sonra da en çok kullanılan 500 kelimenin dökümünü sunarak bir değerlendirme yapmaya çalışacağız.

Biz burada Sait Faik'in 11 eserinde bulunan 175 hikâyesine dayandık. Bu kitaplardan hazırlanmış dizinlerden 225.025 kelimedem tekrarlar çıkınca madde başı olarak 11.220 kelimeye ulaştık. Bu sonuç şimdiye kadar dizinlerini yaptırdığımız ve söz varlığını incelediğimiz yazar ve şairler içinde ortalamaya yaklaşan bir sayıdır. (16.000) kelimelik dizini olan Yahya Kemal, (15.000) kelimeyle ona yaklaşan Ahmet Hamdi Tanpınar, (15.400) kelimeyle Peyami Safa dikkati çekmektedir. Bu sayı Refik Hâlit ve Reşat Nuri'de (14.000), Hamdullah Suphi ve Arif Nihat Asya'da (13.500), Cemil Meriç'te (12.500), Necip Fazıl'da (13.000), Mehmet Akif'te (13.000), Ömer Seyfettin'de (11.330), Ziya Gökalp'te (11.290) kelime civarındadır. Sadece şairlerin kullandığı kelime sayısı ise belki şairin bu kadar açılmaya fırsat vermemesi sebebiyle 4 ile 8 bin arasında kalmaktadır. Nefî (4.500), Karacaoğlan (3.600), Yûnus Emre (5.000), Fuzûlî 5.500, Bâkî (5.500), Nedim (7.200), Şeyh Gâlip (7.500), Mehmet Akif (10.000), Yahya Kemal sadece şairlerinde (5500) gibi...

Sait Faik'in hikâyelerinin dizinine bakıldığında 11.220 sözcüğün var olduğu görülür. Bu sözcüklerin 9.293'ünün isim soylu, 1.927'sinin fiil soylu olduğu tespit edilmiştir. Buna bakarak Sait Faik'in yazı hayatı ya da yaşam tarzının fikir merkezli gibi görünmekle birlikte, fiillerinin diğer yazarlara göre çokluğu sebebiyle hareket üslubu taşıdığı söylenebilir. Benzer bir karşılaştırmayı aynı fikir hareketinin mensupları oldukları halde Ziya Gökalp ve Ömer Seyfettin için yapmıştık. Ziya Gökalp' teki fikir üslubuna mukabil, Ömer Seyfettin'de dikkat çekici bir hareket üslubu kendini göstermekteydi.

Oluşturduğumuz kavram alanı tasnifine göre Sait Faik'in hikâyelerinde kullandığı kelimelerin bir kısmının dağılımını şu şekilde yapabileceğimizi düşündük:

1. İsimler

1.1. Yer ve yön bildiren kelimeler

Özel yer adları (% 5.6)

Adriyatik, Afrika, Arnavutluk, Bağdat, Beyoğlu, Boğaziçi, Büyükkada, Cezayir, Çamlıca, Çin, Dağköy, Danimarka, Erzurum, Florya, Fransa, Galata, Geyve, Haydarpaşa, Hereke, Heybeli, Hindistan, İstanbul, Japonya, Kadıköy...

Genel yer ve yön adları (% 6.9)

abdesthane, acente, boğaz, bostan, bölge, bucak, camii, çadır, çiftlik, depo, dükkan, dünya, eczane, emalılık, fakirhane, fundalık, garaj, havuz, hela, hudut, ırmak, kabir, kadirga, kafes...

1.2. Kişi adları (% 6.4)

Agop, Aysel, Beethoven, Bergson, Cemile, Cervantes, Chambery, Davut, Dimitra, Edison, Eleni, Ethem, Fadime, Freud, Gülizar, Habip, Homeros, Hüsni, İbrahim, İvan, İzlavıç, Jokond, Jouissance...

1.3. Savaş, askerlik ve devlet yönetimiyle ilgili kelimeler (% 4.7)

Turkish Studies

asker, azad, bâbîâli, birlik, bomba, cenk, cephane, darbe, demokrasi, devlet, diktatör, encümen, er, fırka, gaza, general, harp, hükümet, Hümayun, ıslah, icra, ihtilal, imparatorluk, istiklal, ittihatçı, jandarma, kabine, kadro...

1.4. Kurum-kuruluş, topluluk adları ve ilgili kelimeler (% 1.2)

ahali, aile, akraba, cemiyet, Cezayirliler, çete, Çinliler, devlet, demiryolları, denizyolları, ekip, elâlem, eşraf, Fatmalar, grup, güruh, halk, havali, heyet, insanoğlu, İspanyollar, İsveçliler, jüri, kabile...

1.5. Millet, kavim adları ve ilgili kelimeler (% 3.2)

Alman, Amerikalı, Arap, Arnavut, Bağdadi, Boşnak, Burgazlı, Cezayirli, Çerkez, çingene, Çinli, Danimarkalı, fellah, Fransız, Grek, Gürcü, Hırvat, Hint, İngiliz, İspanyol, İtalyan, İzmirli, Japon, Kadıköylü...

1.6. Yazı, ilim ve sanatla ilgili kelimeler (% 4.7)

âlim, asar, aydın, baskı, başmuharrir, bent, bestekâr, beyit, cahiliyet, caz, çini, davul, def, dans, direktör, edebiyat, entelektüel, figüran, film, fotoğraf, gazel, gazete, gitarıcı, gramer, heykel, heykeltıraş, hikâye, idadi, ilkokul, ilmi, imge, imla, jest, kafa...

1.7. Meslek-meşguliyet adları ve ilgili kelimeler (% 8.8)

arkeolog, avukat, bahçıvan, büyücü, ciğerci, çamaşırıcı, çırak, çilingir, dadı, dülgerlik, ebe, eczacı, fabrikatör, falcı, filozof, gangster, gitarist, golf, hastabakıcı, hoca, ırgat, itriyatçı, imam, işadami, işkembeci, izci, jandarma, jimnastik, kaçakçı...

1.8. Bitki, meyve, sebze, çiçek adları ve ilgili kelimeler (% 3.7)

ahududu, asma, ayva, bostan, böğürtlen, budak, buğday, ceviz, çağla, çınar, çuha, defne, dişbudak, domates, dut, elma, enginar, erik, fesleğen, funda, gelincik, hanımeli, hindiba, hurma, ıhlamur, ısırgan, itriyat, iğde, incir, kabak, kadingöbeği...

1.9. Vücut bölümleri ve organ adları (% 2.5)

adale, avuç, ayak, bacak, bademcik, baldır, balgam, baş, bel, beyin, boyun, böbrek, burun, ciğer, çehre, damak, dil, diş, diz, dudak, ense, geniz, gırtlak, göbek, gözkapığı, iskelet, işkembe, kaburga, kafatası...

1.10. Cevher adları, değerli taşlar ve ilgili kelimeler (% 1.3)

akik, alüminyum, altın, atom, bakır, bronz, cam, cıva, cıva, çakıl, çelik, çinko, define, demir, elektrik, elmas, enerji, fosfat, fosfor, fosforlu, gaz, gazyağı, gümüş, hidrojen, inci, ispirto...

1.11. Hayvan adları ve ilgili kelimeler (% 1.5)

alageyik, arı, arslan, at, ateşböceği, ayıbalığı, balık, balena, bildircin, bülbül, ceylan, civciv, çakal, çalığı, çiyen, dana, eşek, fil, fok, gelincik, güneşbalığı, hezaran, horoz, ıstakoz, inek, istavrit, ıstrongilos...

1.12. Hastalık adları ve ilgili kelimeler (% 1.1)

aksırık, ameliyat, antibiyotik, araz, aspirin, aşı, aybaşı, basur, bel soğukluğu, çarpıntı, çıban, çıkık, ecza, gebe, hamile, hap, hasta, hastabakıcı, iğne, ilaç, irinli...

1.13. Zaman kavramıyla ilgili kelimeler (% 3.2)

akşam, ati, aybaşı, bahar, birden, cuma, cumartesi, çağ, çarşamba, dakika, demin, devir, dün, ebediyet, erken, evvel, Eylül, gece, geç, gün, gündüz, güz, hafta, haziran, hemen, henüz, ikindi, ilkbahar, ilkçağ, istikbal...

Turkish Studies

1.14. Ev, giyim ve yaşamayla(araç-gereç, sosyal hayat...) ilgili kelimeler (% 9.5)

ağ, akvaryum, baca, büst, cepken, cigara, cumba, cüzdan, çakmak, çizme, çul, dümbelek, dürbün, elbise, eteklik, fincan, gelinlik, gem, gramofon, güğüm, hoparlör, hortum, ibrik, iğnedanlık, ip, iskarpin, jilet, kadeh, kadife...

1.15. Renk adları ve ilgili kelimeler (% 0.5)

al, alaca, apak, bembeyaz, beyaz, boya, boz, bronz, çakır, çivit, eflatun, fildişi, gri...

1.16. Akrabalık ve yakınlık bildiren kelimeler (% 2.8)

abla, ağababa, aile, akraba, amca, arkadaş, baba, bacı, bey, beybaba, birader, büyükana, büyükbaba, çocuk, damat, dede, dost, efrad, el, elalem, elti, emmi, eş, evlat, gelin, görünce, hatun, hemşeri...

1.17. Yiyecek ve içecek kavramı ile ilgili kelimeler (% 1.6)

ayran, baklava, bal, bira, bisküvi, bonfile, börek, çikolata, çorba, çörek, dolma, dondurma, döğme, et, gazoz, hamur, haşlama, havyar, helva, hurma, ızgara, içki, irmik, işkembe...

1.18. Dinî-folklorik, manevî hayat ve doğum-ölümle ilgili kelimeler (%4.0)

abdest, ahret, Azrail, bağlama, bilmece, bohça, Cebrail, cenaze, Cennet, çeyiz, deyiş, düğün, ecel, evliya, ezan, fal, farz, gelin, güvey, Hristiyan, Hızır, huri, ihvan, ilahi, iman, İncil, işleme, kabir, kader...

1.19. Unvanlar (% 0.9)

ağa, Akzadeler, bey, beyefendi, deli, doçent, don, dük, efendi, Eskicizade, eşrafzade, Haleplioğlu, hanım, hanımefendi, hatun, hazret, herifçioğlu, paşa...

1.20. Ölçü-miktar bildiren ve ilgili kelimeler (% 3.6)

altışar, arşın, barem, battal, buçuk, çap, çeyrek, demet, derece, dirhem, dokuz, dönüm, duble, düzine, elli, ender, epey, fazla, gani, gram, hat, hayli, hendese, hiç, hiza, hudut, ikinci, ilk, kadar...

1.21. Tabiatla ilgili kelimeler (% 2.7)

atmosfer, ay, bağ, bora, bozkır, çamur, çiy, çöl, dağ, dalga, damla, dere, don, dünya, ebemkuşağı, fecir, felek, fırtına, gece, gök, gölge, günbatısı, güneş, hava, hilal, hortum, ırmak, ilkbahar...

1.22. Birleşik isimler ve çeşitli kelime grupları (% 11.6)

giderayak, işadami, işgüzar, kadingöbeği, haremağası, ahududu, çakaleriği, devedikeni, ebeğümeci, hanımelî, Akdeniz, Büyükada, Canveremez, Çerkesköy, Dolapdere, Eczacıbaşı, Fenerbahçe, Gülhane, Heybeliada, Karagümrüklü, Rumelili, Şehreminli, tahtabıtlı, sümüklüböcek, tokgözlü...

1.23. İkillemeler, pekiştirmeler ve tekrar grupları (%2)

apar topar, ara sıra, apaydınlık, arka üstü, bambaşka, basbayağı, bembeyaz, buram buram, cıvı cıvı, çarçabuk, fıkır fıkır, fitil fitil, gürül gürül, haşır neşir, hıncahınc, homur homur, içli dışlı...

1.24.Arapça-Farsça yapıdaki kelime grupları (% 1.5)

ceylanibahri, çarkıfelek, darüdünya, darulmuallimat, daüssıla, fecrikâzib, fevkaledib, hayalperest, hercaimeşrep, hüvelbaki, izzetinefis, kablelvuku, emirber, abdesthane, cambazhane, bahçıvan, günahkâr...

1.25.Ünlemler, Yansıma Sesler (% 1.1)

ah, aha, aman, bom, bre, cık, cumburlop, çın, çit, çüş, dank, deh, evet, ey, eyvah, fir, gürül, hah, hav hav, hay, hey, hışır, hişt, hoh...

1.26.-İlk ekiyle yapılmış kelimeler (604)

abazalık, acılık, açıklık, açlık, adamlık, anlamamazlık, anlaşmazlık, anlayışsızlık, aptallık, apaydınlık, ardiyelik, arkalık, arkalıksız, arkadaşlık, asırlık, aşinalık, aşksızlık, ağaçlık, ağaçlıklı, ağaçsızlık, ağırbaşlılık, ağırlık, ağırlıksız, ağızlık, ahbaplık, ahlâksızlık, ahmaklık, akıllılık, akılsızlık, akrabalık,

Turkish Studies

akşamlık, alacakaranlık, alafrangalık, alakasızlık, alçaklık, algnlık, alışkanlık, allık, Almanlık, altmışlık, analık, arabacılık, aralık, aşağılık, aşırılık, âşinâlık, aşksızlık, atıcılık, ayakkabısızlık, aydınlık, aykırılık, aylık, azgınlık, babalık, bağılık, bahtiyarlık, bahtsızlık, bakanlık, bakkallık, başkalık, başlık, bataklık, bayağılık, bedbahtlık, bekarlık, beyazlık, bıkkınlık, boyacılık, budalalık, cambazlık, canlılık, cıgarasızlık, cıızlık, çalılık, çamaşırılık, çamlık, çaydanlık, çayırılık, çılgınlık, çımacılık, çıplaklık, çıraklık, çobanlık, dakikalık, dalgıçlık, dalgınlık, damızlık, dayanıklılık, delikanlılık, doğramacılık, dolandırıcılık, dünyalık, düşmanlık, düşmansızlık, elmalık, fedâkarlık, fenâlık, ferahlık, fıkılık, franklık, fukaralık, fundalık, gazetadanlık, gıdasızlık, gramlık, haftalık, haksızlık, hamallık, haraplık, harçlık, hassaslık, hastalık, haşarılık, havasızlık, Havvalık, hayranlık, hayvanlık, hesapsızlık, hırçınlık, hırsızlık, hıyarlık, hocalık, hokkabazlık, hovardalık, ılıkılık, ıslaklık, ıssızlık, iğnedanlık, ihtiyarlık, insafsızlık, insanlık, intibaksızlık, kaçıklık, kadınlık, kahramanlık, kaldırmamazlık, kalınlık, kancıklık, kapıcılık, kaptırmamazlık, karışıklık, karşılık, kayalık, kayıtsızlık, kenarlık, kırmamazlık, kırmızılık, kıskançlık, kıskançlık, kışlık, kıtlık, kızgınlık, kızılılık, kızlık, kibarlık, kiralık, kitaplık, kocamanlık, kolaylık, koparıcılık, korkaklık, krallık, kratlık, kulaçlık, kurnazlık, limanlık, liralık, mânâsızlık, manavlık, masallık, maskaralık, meslekaşlık, meydanlık, mezarlık, mısırlık, mızıkçılık, minnettârlık, müsamahasızlık, nalbantlık, okkalık, ortalık, oynaklık, pahalılık, papazlık, paralık, parlaklık, parmaklık, pasaklılık, paşalık, pazarlık, pilavlık, pişmanlık, pişmanlıksız, rahatlık, rahatsızlık, razılık, ressamlık, riyakarlık, sabırsızlık, sabırsızlık, safılık, sağlık, sahanlık, sakatlık, salaklık, samanlık, sandalcılık, sarılık, sarışınlık, satılık, satırılık, sazlık, sıcaklık, siyahlık, sokulganlık, sultanlık, şaklabanlık, şantajcılık, şaşkınlık, şıklık, şişmanlık, tahsildarlık, tanımamazlık, tanınmışlık, taşkınlık, taşlık, tatlılık, tenhalık, tıkanıklık, topraklık, tuhafılık, tulumbacılık, uçarlık, ufaklık, ukalalık, ustalık, uşaklık, uyanıklık, uzaklık, varlık, yabancılık, yakınlık, yalancılık, yalnızlık, yanlışlık, yapışkanlık, yaramazlık, yazıcılık, yazlık, yazmışlık, yıllık, yırtıcılık, yoldaşlık, yorgancılık, yumurtalık, yuvarlaklık, zayıflık, acayıplık, acemilik, adilik, afişçilik, ağabeylik, aksilik, anarşistlik, ardiyelik, artistlik, askerlik, bahçelik, beceriksizlik, beğenmişlik, benlik, beraberlik, beşlik, beylik, biletçilik, bilgiçlik, bilgisizlik, binlik, bitkinlik, birincilik, birlik, böceklik, böylelik, cahillik, cemallik, cebinlik, ciddilik, cömertlik, çaresizlik, çekingenlik, çekmemelik, çeviklik, çiftlik, çimenlik, değişiklik, delikanlılık, delilik, demircilik, derecelik, derinlik, dertsizlik, dilencilik, dirhemlik, döşemecilik, drahmilik, dülgelik, düşüncesizlik, düşünmeklik, edepsizlik, eğrilik, eksiklik, ekşilik, elbirliği, ellilik, emanetçilik, emeklilik, enayilik, enerjisizlik, enlilik, erkeklik, eroincilik, esirlik, eskicilik, eskilik, eşeklik, esmerlik, esrarkeşlik, eşeklik, eteklik, eziklik, fakirlik, faziletsizlik, fevkaladelik, fikirsizlik, fışeklik, gariplik, gazetecilik, gecelik, geçimsizlik, gelinlik, gemicilik, Gemlik, gençlik, genişlik, gevezelik, gibilik, gölgelik, görmemezlik, gübrelik, gündelik, güneşlik, güzellik, habersizlik, hafiflik, hakemlik, hanelik, hareketsizlik, hergelelik, heveslenmeklik, hıyanetlik, hiçlik, hikayecilik, hissizlik, hürmetsizlik, ikilik, ilahilik, ilgisizlik, ilişiklik, ipincelik, iplik, irilik, iptidailik, iradesizlik, irilik, isteksizlik, işitmemezlik, işsizlik, iyilik, kahtelik, kardeşlik, katillik, kelimelik, kendilik, kepezelik, keskinlik, kesiklik, kestanecilik, kıymetsizlik, kilometrelik, kimsesizlik, kişilik, komserlik, köpeklik, kraliçelik, kudretsizlik, küfecilik, külhanbeylik, lacivertlik, laubalilik, Lehlilik, makinistlik, mavilik, mesuliyetsizlik, metrelik, meyvelik, milimetrelilik, milletvekillik, miniminilik, misafirlik, misafirperverlik, miskinlik, muallimlik, muhabirlik, muhbirlik, muziplik, münasebetsizlik, müvezzilik, namzetlik, nikbinlik, ölmezlik, önemlilik, pembelik, perdilik, pislik, polislik, reislik, rezillik, saatlik, sabitlik, sadelik, sahiplik, sallapatılık, samimilik, saniyelik, seferberlik, seksenlik, senelik, serinlik, sersemlik, serserilik, sertlik, sessizlik, sevimlilik, sevimsizlik, sevmemelik, sinirlilik, sinirsizlik, şahitlik, şairlik, şenlik, şerefsizlik, şimdilik, tabîlik, tâbîlik, talebelik, talihsizlik, tecrübesizlik, teklik, tembellik, temizlik, temsilcilik, terbiyelilik, terbiyesizlik, terslik, terzilik, tımarhanelik, tiryakilik, ümitsizlik, vahşilik, viranelik, yankesicilik, yarenlik, yedilik, yenilik, yeşillik, yetmişlik, yirmibeşlik, yüreklilik, zalimlik, zariflik, zenginlik, zevksizlik, zeytinlik, zillik, züppelik, Arnavutluk, arzusuzluk, belsoğukluğu, boşluk, bozukluk, buçukluk, buruşukluk, coşkunluk, çabukluk, çocukluk, çoğunluk, çokluk, dedikoduculuk, despotluk, doğruluk, dostluk, dostsuzluk, durgunluk, dutluk, filozofluk, garsonluk, gevurluk, hoşnutluluk, hoşnutsuzluk, huzursuzluk, imparatorluk, kiloluk, kodoşluk, komisyonculuk, konsolosluk, korkuluk, korkunçluk, koruluk, kozluk, kumluk, kuruşluk, kusursuzluk, mahcupluk, mahmurluk, mahzunluk, marangozluk, mebusluk, mesutluk, milyonluk, morluk, mumluk, namussuzluk, odunluk, onluk, orospuluk, ovluk, oyluk, oyunculuk, oyunluk, Robensonluk, sarhoşluk, soğukluk, solukluk, sporculuk, sululuk, susuzluk, şuhluk, telefonculuk, tiyatrosuzluk, tokluk, tombulluk, tonluk, topluluk, toyluk, tutkunluk, uçukluk, uğursuzluk, umutsuzluk, uykusuzluk, uyşukluk, uzunluk, yağmurluk, yokluk, yoksuzluk, yolculuk, yorgunluk, zorluk, açgözlük, aktörlük, bölük, büyüklük, büzüklük, çöpçülük, çöplük, dönümlük, dürüstlük, düşkünlük, düzlük,

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

görücülük, gözlük, gözlüklü, güçlük, günlük, ikiyüzlülük, kömürlük, körlük, kötülük, köylük, köylülük, küllük, küçüklük, müdürlük, nankörlük, ölümlük, ölümsüzlük, önlük, önlüksüz, özgürlük, özgörülük, raportörlük, rejisörlük, tahammülsüzlük, üstünlük, yüzlük.

1.27.-II ekiyle yapılmış kelimeler (873)

anamlı, anlayışlı, arabalı, ardiyeli, arızalı, Arnavut kaldırımlı, âşıklı, adalı, adamakıllı, Adanalı, Adapazarlı, afatlı, Afrikalı, ağaçlı, ağaçlıklı, ağdalı, ağırbaşlı, ağızlı, ağlamaklı, ahlâklı, Akçakocalı, akıllı, akıllılık, Aksaraylı, alakalı, allı, altınlı, alyanslı, Amerikalı, asılı, asmalı, Asmalimescit, Aspasyalı, atkılı, atlı, Avrupalı, Avustralyalı, ayakkabılı, ayaklı, aylıklı, aylıklı, aynalı, azılı, bacaklı, bacalı, badanalı, bağlı, bahçeli, bakışlı, baldırlı, balgamlı, Balıkesirli, balıklı, ballı, baltalı, bandıralı, bardaklı, barklı, başlı, bayraklı, belalı, beyazlı, Beypazarlı, bıçaklı, bıyıklı, Bizanslı, Bosnalı, boyalı, budaklı, buharlı, buralı, Burgazlı, Bursalı, buzağılı, camlı, canlı, canlılık, capcanlı, cıgaralı, cıvalı, cilalı, cimdallı, cumbalı, cüzamlı, çakıllı, çalgılı, çalılık, Çamlıca, Çamlıcalı, çardaklı, çarklı, çarşafı, çatırtılı, Çeşmemeydanlı, çıkırlık, çingiraklı, çitirtili, çoraplı, Dadaylı, Dağlıdere, dalgalı, dallı, damarlı, damlalı, Danimarkalı, danslı, dantelalı, dayalı, delikanlı, denizaltılı, devamlı, Diyarbakırlı, dokunaklı, dondurmali, dudaklı, dumanlı, dünyalı, Edirnekapılı, Efganlı, Elmalı, ezgımalı, enginarlı, esashi, esrarlı, farklı, Faslı, faydalı, fırtınalı, fıstıklı, fistanlı, fiyakalı, Floranslı, fraklı, formalı, fülokalı, gamlı, gazlı, Grenoble'li, haklı, halılı, halkalı, harlı, hasırlı, hastalıklı, hatıralı, hatırlı, hatlı, hayırlı, hesaplı, heyecanlı, hırkacı, hırslı, hızlı, hızlıca, Hollandalı, hülyalı, ıspanaklı, ışıklı, ızdıraplı, içli dışlı, ihtiraslı, imajlı, imalı, imtihanlı, inkıbazlı, insafı, istidatlı, iştahlı, itinâlı, kabartılı, kaçlı, kadınlı, kahkahalı, kakmalı, kalaylı, kalçalı, kalpaklı, kanatlı, kanlı, Kanlıca, kapalı, kapılı, kaplı, kaplıca, Karahisarlı, Karamanlı, kararlı, karasevdalı, kardiyalı, karlı, karşılıklı, Kartacalı, kasabalı, Kasımpaşalı, kaşlı, katırlı, Katalı, kavgalı, katlı, katranlı, kayalı, kaymaklı, kazançlı, kazlı, kılçıklı, kılıklı, kılı, kınalı, Kınahada, kırmızı, kıskançlı, kıvılcımlı, Kirazlı, kolalı, Korsikalı, kravatlı, kumarlı, Kumkapılı, kuşaklı, külahlı, levhalı, limonatalı, Lozanlı, Lüleburgazlı, maaşlı, Makedonyalı, mânâlı, mangallı, Manavgatlı, mantarlı, manzaralı, masallı, Marsilyalı, masraflı, mehtaplı, meraklı, Milashı, mintanlı, muhataralı, mübalağalı, münakaşalı, nacaklı, nasırlı, nazlı, nikahlı, nişanlı, numaralı, ocaklı, odalı, okkalı, oralı, ormanlı, ortancalı, Osmanlı, oyalı, pahalı, pamplımuslu, papatyalı, parıltılı, parmaklı, paslı, parmaklılık, pasaklı, paslı, patırtılı, pazarlıklı, perukalı, pırlıtlı, pijamalı, pikaplı, posbıyıklı, poyrazlı, pudralı, rastıklı, rakılı, rayihalı, raylı, Romalı, röportajlı, rüyalı, rüzgarlı, sabıkalı, saçlı, sağanıklı, sağlı, sakallı, Sakızlı, saklı, saksılı, sarıklı, sarılı, sarımsaklı, sarsıntılı, satırlı, sayılı, sazlı, sevdalı, sıfatlı, sıkıntılı, sıralı, sırmalı, sıtmalı, sıvalı, silahlı, Sicilyalı, Silivrikapılı, Sivaslı, siyahlı, sobalı, soğanlı, sofalı, Soyadlı, suratlı, sustalı, şalvarlı, şanjanlı, şanlı, şapkacı, şarkılı, Şarklı, şaşaalı, tabiatlı, tahtalı, takılı, tarafı, taralı, taşralı, tatlı, tatlıca, tavırlı, tavanlı, tereyağlı, tıraşlı, tırnaklı, tırtıllı, tokmaklı, Topkapılı, uçaklı, üniformalı, Üsküdarlı, Vanlı, varlıklı, Viyanalı, yağlı, yağlıboya, yağlıca, yakılı, yakışıklı, yalaklı, yaldızlı, yamalı, yamçılı, yanaklı, yapılı, yapraklı, yaradılışlı, yaralı, yasaklı, yaşlı, yaşlıca, yataklı, yayılı, yaylı, yazılı, yıkılı, yıldızlı, yorganlı, Yunanlı, zararlı, zavallı, zavallıcık, Zehralı, zeytinyağlı, zırlı, ziyâlı, Zonguldaklı, adaletli, ağustosböcekli, aksantonik, ardiyeli, ateşli, azametli, bahçeli, bahriyeli, Balıkesirli, becerikli, benekli, bereketli, biçimli, biçkili, bilekli, birli, bisikletli, bitli, Boğaziçili, briyantınli, ceketli, cepli, cerahatli, Cezayirli, ciltli, cilveli, civcivli, cüsseli, çareli, çehreli, çemberli, çemenli, çentikli, çerçeve, çevrili, çiçekli, çiftetelli, çilli, Çinli, çitili, çivili, çizgili, çizikli, çizmeli, daireli, davetli, dehlizli, dehşetli, delikanlı, delikli, demirli, derili, derli, dertli, dikenli, dikili, dikkatli, dilli, dişli, dizili, düğmeli, düşünceli, ecinnili, eğlenceli, ehemmiyetli, elbiseli, elektrikli, elemli, elverişi, emekli, emzikli, enlilik, enseli, erkekli, Eskişehirli, etekli, etli, evli, faziletli, fenerli, feraceli, fesleğenli, fesli, fiskiye, fişekli, Finikeli, firengili, Frijiderli, geceli, gedikli, Gemlikli, giyimli, gizli, gizlice, göbekli, gölgeli, gömleli, gösterişli, grevli, güneşli, haleli, Haleplizade, halli, hallice, haneli, hararetli, hareketli, hareli, haşmetli, Hersekli, Heybeli, Heybeliada, Heybelili, heybetli, hiddetli, hindistancevizli, hisli, hücreli, hünerli, hürmetlice, içkili, içlidışlı, idareli, iğneli, ikili, ikiyüzlü, ilgili, ilikli, ilişkili, ipekli, iplikli, iradeli, irinli, isimli, İskenderiyeli, istekli, istifadelı, İsveçli, İsviçreli, işaretli, işkilli, işlemeli, izinli, İzmirli, İzmitli, kabahatli, kafesli, kahverenkli, kaloriferli, kalpli, kameriyeli, kanserli, Karadenizli, Karamürselli, karanfilli, kasketli, kasvetli, katmerli, kederli, kelepçeli, kemikli, kerevetli, keneli, kepekli, kerevetli, kerli ferli, keyifli, kıyafetli, kıymetli, kibirli, kilimli, kilitli, killi, kinayeli, kininli, kireçli, kirli, kolejli, köpekli, Korentli, köşeli, kubbeli, kudretli, kuleli, kulübeli, kuvvetli, külliyetli, küpeli, kütüphaneli, lastikli, Lehli, lekeli, lezzetli, liseli, mahalleli, mahkemeli, makineli, maskeli, mektepli, meltemli, memeli, memleketli, menekşeli, merdivenli, merhametli, mescitli, meşakkatli, meziyetli, misilli, muhabere, mukayese, münasebetli, mürekkepli, müzikli, nahiyeli, Napolili, nefesli, nemli, neşeli, nezleli,

Turkish Studies

niyetli, Norveçliler, oksijenli, ondüleli, otuz birli, önemli, Pandeli, parazitli, Parisli, pelteli, pencereci, perçemli, peynirli, pideli, pireli, pislikli, Portekizli, radyoaktiviteli, rahmetli, reçelli, renkli, resimli, Rumelili, rutubetli, saatli, sebepli, sedirli, sekizli, Serezli, serili, sesli, sevgili, sevimli, sevinçli, sıhhatli, sihirli, sinekli, sinirli, sisli, sivilceli, Sulukuleli, süratli, sürekli, sürmeli, şahnişli, şahsiyetli, şefkatli, şehirli, Sehreminli, şehvetli, şekerli, şemsiyeli, şekilli, şerefli, şiddetli, şimalli, şimşekli, şişli, şiveli, şöretli, şüpheli, tahsilli, tahtabıtlı, talihli, taneli, tarihli, tashihli, tehirlı, tehlikeli, tekerlekli, tembihli, temelli, temkinli, tenli, Tepedelenli, tepeli, terbiyeli, tepkili, terli, tertipli, tüfekli Türkiyeli, ümitli, üniversiteli, ürpertili, valanseli, veremli, verimli, vinçli, vişneli, vitrinli, yeldirmeli, yelekli, yelkenli, yemekli, yerli, yeşilli, yürekli, zehirli, zeminli, zevkli, ziftli, Afyonlu, Anadolu, anasonlu, arzulu, balkonlu, banyolu, bastonlu, Bolulu, borçlu, boncuklu, borulu, boslu, boylu, boynuzlu, boyunlu, buğulu, bulutlu, burunlu, buzlu, cenuplu, çamurlu, çocuklu, çoluklu, Çorlulu, çörekotlu, çubuklu, dekorlu, doğumlu, dokuzlu, dolu, doludizgin, duygulu, Erzurumlu, fosforlu, gazinolu, gazozlu, gocuklu, gururlu, Hayrabolulu, homurtulu, Honolulu, hoşnutluluk, hotozlu, hudutlu, huylu, İmrozlu, İstanbullu, ispirotlu, kabuklu, kokorozlu, kokulu, kollu, koltuklu, konçlu, korkulu, korlu, koyunlu, kulplu, kumlu, kurtlu, kusmuklu, kusurlu, kuşuklu, limonlu, lodoslu, lüzumlu, magnezyumlu, mantolu, mektuplu, mevzulu, molozlu, motorlu, Mudurnulu, mutlu, namuslu, nohutlu, nüfuslu, omuzlu, onlu, pabuçlu, pamuklu, pantolonlu, pipolu, poturlu, puslu, ruhlu, rujlu, Safranbolulu, sağapolu, Samsunlu, sollu, sucuklu, suçlu, sulu, Sulukule, sunturlu, taratorlu, telaffuzlu, toplu, tozlu, Trabzonlu, Tunuslu, turunculu, tuzlu, uçurumlu, uğultulu, uğurlu, uslu, usturu, uyukulu, uyuzlu, vücutlu, yağmurlu, yoğurtlu, yollu, yosunlu, açgözlü, Bakırköylü, başörtülü, böğürtülü, büğülü, büyüklü, büyülü, cingözlü, Dağköylü, glayöllü, gömülü, gönüllü, götlü, gözlü, gözlüklü, güçlü, gülyüzlü, gülüşlü, gündüzlü, gürültülü, hüznü, ikiyüzlü, köprülü, Kadıköylü, Karagümrüklü, kostümlü, köklü, köpüklü, köylü, küçüklü, küflü, kükürtlü, küllü, kürklü, ölümlü, örgülü, örtülü, örülü, pardösülü, pörtüklü, pürüzlü, püsküllü, sözlü, sümbüllü, sümüklü, sümükloböcek, süslü, sütlü, tokgözlü, tükürüklü, türlü, tütünlü, tüylü, üçlü, üzüntülü, yüklü, yünlü, yürüyüşlü, yüzlü, zülüflü.

2. Fiiller (1.927)

2.1. Basit ve türemiş fiiller (1.501)

aban-, acı-, acık-, acıktır-, acın-, acındır-, acıt-, aç- (215), açıkla-, açıl- (80), açtır-, adımla-, adileş-, adlandırıl-, afalla-, ağar-, ağırlaş-, ağırlaşır-, ağla-, ağlan-, ağlaş-, ağlat-, ağırı-, ağırt-, ak- (73), akıllan-, akıt-, aksa-, aksat-, akset-, aksettir-, aksır-, aksileş-, aktar-, aktarıl-, al- (866), alakalandır-, alçal-, aldan-, aldat-, aldatıl-, aldir-, alevlen-, alıklaş-, alın-, alış-, alışı-, alıştır-, âlimleş-, alkışla-, alkışlan-, an-, andır-, anıl-, anır-, anla- (304), anlaş-, anlaşıl-, anlat- (267), anlattır-, anlatıl-, aptallaş-, ara- (120), aran-, araştı-, arsızlaş-, art-, arzula-, arzulan-, asfaltla-, asfaltlan-, asıl-, aş-, aşı-, aşıla-, aşılan-, aşılandır-, aşın-, aşındır-, aşır-, aşırıl-, at- (290), ateşle-, atıl-, atıştır-, atla- (74), atlaş-, atlat-, atlatıl-, avla-, avlan-, avuçla-, avun-, avut-, ay-, ayaklan-, ayaklandır-, ayarla-, ayarlan-, ayart-, aydınlan-, aydınlat-, aydır-, ayıkla-, ayıl-, ayılt-, ayır-, ayırt-, ayrıl- (79), azal-, azaltıl-, azarla-, azıt-, bağdaş-, bağır- (130), bağırıl-, bağırış-, bağışla-, bağla-, bağlan-, bağlat-, bak- (1134), bakıl-, bakın-, bakış-, baktır-, ban-, barın-, barış-, barklan-, bas-, basıl-, bastır-, bastırıl-, başar-, başla- (342), başlan-, başlanıl-, başlat-, bat-, batır-, batırıl-, bayıl-, beğen-, beğendir-, beğenil-, bekle- (269), beklen-, beklenil-, bekleş-, beklet-, belir-, belirsizleş-, belirt-, belle-, benimse-, benirle-, benze- (171), benzet-, besle-, beslen-, beste-, bestelen-, beyazlan-, beyazlaş-, beyazlat-, bez-, bezdir-, bıçakla-, bıçaklan-, bık-, bıkıl-, bırak- (332), bırakıl-, bırakır-, biç-, biçil-, bil- (768), bildir-, birik-, biriktir-, birleş-, birleştir-, bit- (99), bitir-, bitişir-, bocala-, boğ-, boğazla-, boğazlaş-, boğul-, boğuş-, boşa-, boşal-, boşalt-, boşaltıl-, boşan-, boya-, boyan-, boyat-, boyla-, boz-, bozdur-, bozdurt-, bozdurul-, bozul-, böbürlen-, böğür-, böl-, bölün-, bört-, budaklan-, budalaş-, budan-, budat-, buğula-, buğulan-, buharlaş-, bul-, bulan-, bulandır-, bulaş-, buldur-, bulun-, bulundur-, buluş-, buluştur-, -buna-, bunal-, bur-, burkul-, buruştur-, buruş-, buyur-, buyurul-, bük-, bükül-, bürü-, bürün-, büyü-, büyüle-, büyülen-, büyült-, büyüt-, büyütül-, büz-, büzül-, camlaş-, canlan-, canlandır-, cay-, cezalandır-, Cezayirlileş-, cıvı-, cıvılda-, cıvılaş-, cıvıt-, cızırdı-, ciddileş-, çabala-, çabuklaş-, çağır- (80), çağırıl-, çağırış-, çağırır-, çak-, çakıl-, çakıştır-, çal- (118), çalın-, çalış- (264), çalışıl-, çalıştır-, çalkala-, çalkalan-, çamurlan-, çarp-, çarpış-, çat-, çatallaş-, çatış-, çatla-, çatırdat-, çatırda-, çatlat-, çek- (267), çekin-, çekiştir-, çektir-, çerçevele-, çerçevelen-, çevir- (84), çeviril-, çevirt-, çeviren-, çık- (256), çıkar-, çıkarıl-, çıkart-, çıkıl-, çıkış-, çıldır-, çıldırt-, çingirdat-, çınlat-, çırp-, çırpın-, çiçeklen-, çiftleş-, çiğne-, çiğnen-, çimdikle-, çirkinle-, çirkinleş-, çirkinleştir-, çirkinleyiver-, çisele-, çivile-, çivilen-, çiz-, çizgile-, çizgilen-, çiziktir-, çizil-, çoğal-, çoğaltıl-, çocuklaş-, çök-, çökert-, çömel-, çöreklen-, çözül-, çürü-, çürüt-, çullan-, dadan-, dağıl-, dağıt-, dağıtıl-, dal- (133), dalaş-, daldır-, dalgalan-, dalın-, damlatıl-, damlat-, damla-

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

, daral-, darıl-, darılt-, davran-, daya-, dayan- (62), dayanıl-, dayat-, de- (3466), debelen-, dedirt-, değ-, değış- (66), değıştir-, değıştiril-, demirle-, demle-, değıştirt-, del-, delin-, delir-, demlen-, den-, dene-, denil-, depreş-, derilen-, derlen-, dertlen-, devir-, didikle-, didin-, didiş-, dik-, dikil-, diktir-, dile-, dilen-, din-, dinle- (139), dinlen-, dinlendir-, dinlenil-, dinlet-, dire-, diren-, diret-, diz-, dizdir-, dizil-, doğ- (115), doğra-, doğrul-, doğrult-, doğul-, doğur-, doku-, dokun-, dokundur-, dokunul-, dol-, dola-, dolan-, dolandır-, dolaş- (128), dolaşıl-, dolaştır-, doldur-, doldurt-, doldurul-, don-, donan-, dondur-, doy-, doyu-, doyur-, dök-, dökül-, dökün-, dön- (480), döndür-, dönül-, döv-, dövdür-, dövdürt-, dövüş-, dur- (439), durakla-, durdur-, durdurt-, durgunlaş-, durul-, duy- (299), duyul-, duyur-, düğümle-, düğümlen-, dür-, dürt-, düş- (233), düşün- (553), düşündür-, düşündürt-, düşünül-, düşür-, düşürül-, düz-, düzel-, düzelt-, düzelttir-, düzle-, düzül-, edil-, edin-, eftarlan-, eğil-, eğlen-, eğlendir-, eğlenil-, eğrilt-, ekil-, ek-, ekle-, eklen-, eksil-, ekşi-, ektir-, ele-, elle-, em-, emekle-, emil-, emret-, er-, eri-, erdiril-, eril-, eriş-, erit-, es-, esâtîrleş-, eseflen-, esirge-, eski-, esne-, eşele-, et- (1650), etekle-, ettir-, ever-, evir-, evlendir-, eyle-, ezberle-, ezberlen-, ezil-, faydalan-, ferâhla-, ferâhlan-, fırla-, fırlat-, fısılda-, fısıldaş-, fısla-, fişkir-, fişırda-, fişkırt-, filozoflaş-, filizlen-, fiskelen-, gagala-, gagalaş-, garipse-, geber-, gebert-, gecele-, gecik-, geç- (689), geçin-, geçindir-, geçir- (107), geçiril-, geçirt-, geçiştir-, gel- (1443), gelin-, geliş-, genişle-, genişlet-, gerek-, geril-, gerile-, gerin-, getir- (184), getiril-, getirt-, gevele-, gevre-, gevşe-, gez-, gezdir-, gezin-, gıcıkla-, gıcıklan-, gıcırda-, gıcırdat-, gıdıkla-, gider-, gidil-, gir- (379), giril-, giriş-, git- (1154), giy-, giydir-, giyin-, giyil-, gizle-, gizlen-, göçür-, gömül-, gönder-, gönderil-, gör- (1089), gördür-, göröl-, görün-, görüş-, göster- (173), gösteril-, götür- (156), götüröl-, gözet-, gözetle-, gözetlen-, gözle-, gözük- (176), gül- (364), güldür-, gülümse-, gülün-, gülüş-, gümlen-, gürlen-, güten-, güven-, güvenil-, güver-, hafifle-, hafifleş-, hafiflet-, hapşır-, hararetlen-, harca-, harcan-, harcat-, haşla-, hastalan-, haşlan-, hatırla- (160), hatırlat-, havaileş-, havalan-, hayıflan-, havla-, haykır-, haykırış-, hazırlan-, hazırlat-, hesapla-, heyecanlan-, hışırda-, hızlan-, hohla-, homurdan-, homurda-, homurdanıl-, horla-, hoşlan-, höpürdetil-, hurdalaş-, hurmalaş-, hülyalan-, hüzenlen-, ısın-, ısır-, ısıt-, ısla-, ıslan-, ıslat-, ıslatıl-, ısmarla-, ısmarlan-, ısmarlat-, ış-, ışıklan-, ışıl-, i- (522), iç- (312), içere-, içil-, içir-, içlen-, içnelen-, içren-, içrendir-, içrenil-, ihtiyarla-, ilaveleş-, ilerle-, ilerlet-, ilet-, ilikle-, iliş-, iliştir-, iliştiril-, ilgilen-, ilgilendir-, imren-, imrendir-, imzalat-, in- (193), inan-, inandır-, incel-, incele-, incileş-, incin-, inci-, indir-, indiril-, inil-, inle-, inletil-, irkil-, iste- (631), isten-, istenil-, istet-, işe-, işet-, işit-, işitil-, işle-, işlen-, işlenil-, işlet-, it-, itelen-, itil-, itiş-, iyileş-, kabar-, kabart-, kabullen-, kaç- (112), kaçıl-, kaçın-, kaçır-, kaçırıl-, kaçirt-, kaçış-, kak-, kakalan-, kakıl-, kakiş-, kal-(437), kalabalıklaş-, kalayla-, kalaylan-, kalk- (261), kaldırıl-, kalınlaş-, kaldır- (105), kalkıl-, kalkış-, kamaş-, kamaştır-, kamburlaş-, kamçıla-, kan-, kana-, kandırıl-, kanıksa-, kanlan-, kandır-, kanıksa-, kanlan-, kap-, kapa-, kapan-, kapat-, kapıl-, kapılan-, kapışıl-, kapla-, kaplan-, kapla-, kaptır-, karala-, karar-, kararla-, kararlaş-, kararlaştır-, karart-, karıncalan-, karış-, karıştır-, karıştırıl-, karşıla-, karşılaş-, kas-, kastet-, kaşın-, kaşınıl-, katıl-, kat-, katılaş-, katış-, katla-, katlan-, kavra-, kavrul-, kavur-, kavuş-, kay-, kaydır-, kayna-, kaynaş-, kaytar-, kaz-, kazan-, kazandır-, kazanıl-, kazı-, kazıl-, kederlen-, kekele-, kekemeleş-, kemir-, kemiril-, kesil- (93), kestir-, keyiflen-, kıl-, kıldır-, kımıl-, kımıldan-, kıpırda-, kıpırdan-, kıpırdat-, kıpırdaş-, kır-, kırıl-, kırıştır-, kırış-, kırlaş-, kırmızılaş-, kırp-, kırpıl-, kırpış-, kırpıştır-, kıs-, kısalt-, kısaltıl-, kiskan-, kiskanıl-, kıstır-, kıvrıl-, kıy-, kıydır-, kıyıl-, kız-, kızart-, kızdır-, kızdırıl-, kilitle-, kilitlen-, kirala-, kirlen-, kirtlet-, kişne-, ko-, kok-, kokla-, kocamanlaş-, koklan-, koklaş-, koklat-, kokuş-, kokut-, koltuklaş-, kon-,konul-, konuş- (396), konuşur-, konuşurt-, konuşul-, kopar-, kop-, koparıl-, kopart-, kork-, korkut-, korlaş-, koru-, koş- (207), koşul-, koşuş-, kov-, kovala-, kovdur-, kovdurt-, kovul-, koy- (151), koydur-, koydurt-, koyulaş-, koyul-, köhne-, köpür-, körlen-, kucakla-, kucaklan-, kudur-, kudurt-, kullan-, kullanıl-, kur-, kurdurt-, kurtar-, kurtarıl-, kurtulun-, kuru-, kurul-, kurula-, kurun-, kus-, kuşan-, küçül-, küçült-, küçümse-, küllen-, küflen-, küre-, küs-, lanetle-, mahmuzla-, mavileş-, meraklan-, mihla-, minârele-, minderleş-, modernleştir-, nazikleştir-, nazlan-, neşelen-, neticelen-, neticelendir-, nihayetlen-, nikâhla-, nişanlan-, normalleş-, nöbetleş-, numarala-, okşa-, okşan-, oku- (231), okun-, okut-, ol- (3404), onarıl-, ortakla-, otla-, otur- (473), oturtul-, oturt-, oturul-, oturuş-, ovala-, ovuştur-, oyalan-, oyna-(168), ov-, oynan-, oynaş-, oynat-, oynatıl-, oyul-, öde-, öden-, öde, öğren- (96), öğret-, öğrenil-, öğür-, öğürt-, öğüt-, öğüttür-, öksür-, öl- (213), ölç-, ölçöl-, ölçüş-, öldür-, öldürt-, öldüröl-, ölün-, öp-, öptür-, öpüş-, öpöl-, ör-, ört-, öt-, örtöl-, öröl-, öt-, ördekleş-, öttür-, öv-, ötüş-, övün-, özen-, özle-, özlen-, paketleş-, parçala-, parıl-, parıla-, parla-, parlat-, parlatıl-, paslan-, patakla-, patla-, patlan-, patlat-, patlatıl-, paylaş-, paylaşıl-, pembeleş-, pençeleş-, pırıl-, pinekle-, piş-, pişiril-, pişir-, püfle-, püskür-, rahatla-, rastla-, rastlan-, rastlaş-, resimle-, resimlen-, rüzgarlan-, sabahla-, sabahlan-, sabırsızlan-, saç-, sağ-, sağıl-, sağla-, sağlamaş-, sakınle-, sakınleş-, sakla-, saklan-, saklat-, sal-, sakınleştir-, saldır-, salın-, salla-, sallan-, san- (162), sancılan-, sandır-, sanıl-, sap-, sapıl-, sapla-, saplan-, sar-, sarar-, sarart-, sarıl-, sarın-, sark-

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 7/4, Fall, 2012

sarkıt-, sars-, sarsıl-, sat-, satıl-, savaş-, sav-, savrul-, savun-, savur-, savurul-, savuş-, say-, saydır-, sayıkla-, sayıl-, seç-, seçil-, sek-, selamla-, selamlaş-, ser-, seril-, serinle-, serinlenil-, serinlet-, serp-, serpil-, serpiştiril-, sersemleş-, sersemlet-, serserileş-, sertleş-, seslen-, sev- (394), sevdalan-, sevdır-, sevdirt-, sevil-, sevin-, seviş-, sevindir-, seyir-, seyrekleş-, seyrel-, sez-, sezil-, sezinle-, sıçra-, sığ-, sıçrat-, sığın-, sıkıl-, sıkış-, sıkıştır-, sıkıştırıl-, sıkılaştır-, sına-, sırala-, sıralan-, sırat-, sırnaş-, siva-, sıyır-, sıyırıl-, sız-, sızdır-, sıvan-, sıvazla-, sil-, sildir-, silin-, silk-, silkele-, silkin-, sin-, sindir-, sinirlen-, sinirlendir-, siyahlaş-, siyahlat-, soğu-, sok-, sokul-, sol-, solu-, somurt-, sor- (250), sordur-, sorul-, soruştur-, soy-, soyun-, sök-, söktür-, sökül-, sön-, söndür-, söndürül-, sövüş-, söyle- (596), söv-, söylen-, söylenil-, söyleş-, söylet-, sözleş-, sun-, sunul-, sululaş-, sus- (137), susa-, sustur-, susul-, sümür-, süpür-, süpürül-, sür- (83), sürç-, sürül-, sürün-, sürüt-, sürütün-, sürü-, sürükle-, sürüklen-, sürül-, sürün-, sürüştür-, süsle-, süslen-, süz-, süzül-, şairleş-, şakalaş-, şakı-, şakırda-, şakırdat-, şaklat-, şapırdat-, şartla-, şaş-, şaşala-, şaşır-, şaşirt-, şıkırda-, şıkırdat-, şiddetlen-, şingırda-, şingırdat-, şiş-, şişir-, şişmanla-, şişmanlat-, tak- (68), takıl-, takın-, takırdat-, takıştır-, taktır-, tamamlat-, tamamlama-, tanı- (130), tanın-, tanış-, tanıt-, tanıştır-, tanıtıl-, tara-, tap-, taran-, tart-, tartıl-, tasla-, taşı-, taşla-, taşın-, taş-, tat-, tatlılaş-, tattır-, tavanlaş-, tazele-, tazelen-, tazelandiril-, tekrarla-, tekrarlan-, tekrarlata-, telefonlaş-, tellendir-, tembelleş-, tembihle-, temizle-, temizlen-, temizleş-, tenhalaş-, tepele-, tepin-, terlet-, terle-, tika-, tıkan-, tıkan-, tırmala-, tiksini-, tiksindir-, tırman-, titizlen-, titre-, titreş-, tokalaş-, tokatla-, tokatlaş-, tokurdut-, topalla-, topallat-, toparla-, toparlan-, topla-, toplan-, toplanıl-, toplat-, tosla-, toz-, tozlan-, törpüle-, tut- (275), tuttur-, tutturul-, tutul-, tutun-, tutuş-, tutuştur-, tüken-, tükür-, tükürükle-, tükürül-, tüne-, türe-, Türkçeleştir-, tüt-, tütsüle-, tüttür-, tüy-, ucuzla-, uç-, uçlan-, uçukla-, uçuklat-, uçur-, uçuş-, ufal-, uğra-, uğraş-, uğraşıl-, uğraştır-, uğrat-, uğulda-, uğuştur-, ulaş-, ulaştır-, ulu-, um-, umul-, umursa-, unut- (96), unuttur-, unutul-, usan-, usanıl-, utan-, utandır-, uy- (83), uyandır-, uyandırıl-, uydur-, uydurul-, uyu- (231), uyukla-, uyun-, uyuş-, uyuştur-, uyut-, uza-, uzaklaş-, uzaklaştır-, uzan-, uzat-, uzatıl-, üfle-, üflen-, üfür-, üfürül-, ümitlen-, ürk-, ürküt-, ürpert-, üşü-, üşüş-, üşüt-, ütüle-, üz-, üzül-, var- (147), vardır-, varıl-, vasıflandır-, ver- (870), verdir-, verdiril-, verdirt-, veril-, veriştir-, vınla-, viyakla-, vur-, vurul-, yadırga-, yadırgan-, yabancılaş-, yağ- (99), yağdır-, yağla-, yağlan-, yak- (118), yakala-, yakalan-, yakamozlan-, yakar-, yakıl-, yakınlaş-, yakınlaştır-, yakış-, yakıştır-, yaklaş-, yaklaştır-, yaktır-, yala-, yalan-, yalanlan-, yaldızlat-, yalpala-, yalvar-, yama-, yamalan-, yaman-, yan- (143), yanaş-, yanaştır-, yanıl-, yap- (927), yapı-, yapıştır-, yapıştirt-, yaptır-, yaptırıl-, yaptirt-, yar-, yara-, yarala-, yaraş-, yarat-, yaratıl-, yardımlaş-, yarıl-, yaşlan-yaşa- (192), yaşan-, yaşar-, yaşat-, yat- (178), yatır-, yatırıl-, yatış-, yatıştır-, yavaşla-, yavaşlat-, yay-, yayıl-, yayvanlaş-, yaz- (223), yazdır-, yazdırıl-, yazıl-, ye- (326), yelten-, yen-, yer-, yerleş-, yerleştir-, yerleştiril-, yeşer-, yet-, yetin-, yetiş-, yetiştir-, yığ-, yığıl-, yık-, yıka-, yikan-, yıkat-, yıkıl-, yıl-, yıldır-, yıldızlan-, yıldızlaş-, yılış-, yıprat-, yıpran-, yırt-, yırtıl-, yırtın-, yitir-, yoğur-, yoğurul-, yokla-, yol-, yolla-, yollan-, yont-, yor-, yönel-, yorul-, yum-, yumrukla-, yumruklata-, yumul-, yumurtla-, yumuşa-, yumuşat-, yut-, yutkun-, yuttur-, yutturul-, yuvarla-, yuvarlaklan-, yuvarlan-, yüklen-, yüklet-, yükletil-, yüksel-, yükselt-, yürü- (244), yürüt-, yürütül-, yüz-, zayıfla-, zehirlen-, zevklen-, zıkkımlan-, zimbala-, zıngırda-, zıpla-, zırla-, zırlan-, zonkla-, zorla-

2.2. Birleşik fiiller (426)

açabil-, açılabil-, açıliver-, açiver-, addet-, affedil-, affet-, alabil-, alıkoy-, alınabil-, alışmayagör-, alıver-, almayıver-, anlaşılabil-, anlaşıliver-, anlatabil-, anlayabil-, anlayıver-, artakal-, asabil-, asılabil-, aşık at-, atabil-, atılabil-, atıver-, atlatabil-, atlayabil-, atlayıver-, ayarlayabil-, ayırıver-, ayrılabil-, azıtabil-, bağırabil-, bağışlanabil-, bahsedil-, bahset-, bahşet-,bakabil-, bakadur-, bakakal-, bakılabil-, bakıver-, bastırıver-, başlayabil-, başlayıver-, beklenebil-,bekleyebil-, beliriver-, benzetebil-, benzetilebil-, bezeyebil-, bıçaklanıver-,bırakabil-, bırakılabil-, bırakıver-, biçiver-, bilebil-, bin-, bitirebil-, bitirilebil-, bitiver-, boşaltıver-, boşver-, bozabil-, bozuluver-, bozuver-, bulabil-, bulunabil-, buluşabil-, buluver-, büyüyüver-, canlanıver-, cayabil-, çağırabil-, çağırıver-, çalabil-, çalmabil-, çarpayaz-, çekebil-, çekiştirebil-, çekiver-, çevirebil-, çıkabil-, çıkagel-, çıkarabil-, çıkarıver-, çıkartabil-, çıkıver-, çiziliver-,çökebil-, çöküver-, çürüyüver-, dağıtıver-, dalabil-, dayanabil-, defedil-, defet-, defol-, değdirebil-, değışiver-, değıştirebil-, değıştiriver-, denilebil-, devirebil-, deviriver-, deyiver-, dikilekal-, dikiliver-, dinleyebil-, dizdirebil-, doğabil-, doğrultabil-, doğurabil-, doğuver-, dokunabil-, dokunuver-, dolaşabil-, dolduruver-, doluver-, donakal-, donuver-,doyabil-, dökebil-, döktürebil-, dökülüver-, döndürüver-, dönebil-, dönüver-, dövebil-, dövüşebil-, durduruver-, duruver-, duyabil-,duyulabil-, duyuver-, düşmeyegör-, düşünebil-, düşünülebil-, düşürüver-, düşüver-, düzeltibil-, edebil-, edegel-, edilebil-, ediver-, eğlenebil-, eritiver-, eriyiver-, esiver-, eziliver-, farzet-, ferâhlayabil-, ferâhlayıver-, fırlatıver-, fırlayıver-, fişkırıver-, geçebil-, geçebil-, geçinebil-,

Turkish Studies

geçirebil-, geçiver-, gelebil-, geliştirebil-, geliver-, getirebil-, getiriver-, gezebil-, gidebil-, giderebil-, gidilebil-, gidiver-, girebil-, giriver-, gitmeyiver-, giyinebil-, gömebil-, gönderiver-, görebil-, görülebil-, görüver-, götürebil-, gözükebil-, gözüküver-, güldürebil-, gülebil-, gülümseyiver-, gülüver-, halledil-, hallet-, halledebil-, hamdol-, hapsedil-, hapsset-, hapsol-, harcativer-, harcayabil-, hatırlayiver-, hayiret-, hayırol-, hazırlayabil-, hazmedilebil-, hazmet-, hesaplayabil-, hissettir-, hissedil-, hisset- (60), hissettir-, hoşgör-, hoşlanmayabil-, ısıtabil-, ısmarlayabil-, içilebil-, içirebil-, ihtiyarlativer-, inanabil-, inandırabil-, incelenebil-, indirebil-, inebil-, iniver-, istenebil-, iştilebil-, işletebil-, işleyebil-, itebil-, itiver-, iyileşebil-, kabarıver-, kaçırabil-, kçırırver-, kaçiver-, kahret-, kalabil-, kalakal-, kaldırabil-, kaldırıver-, kandırabil-, kapılabil-, kapıver-, kaplatabil-, kaplayiver-, karariver-, karıştırıver-, kaşver-, katılabil-, katlanabil-, kavrayabil-, kaybedil-, kaybet-, kaybettir-, kaybol-, kayboluver-, kaydedil-, kaydet-, kaydırıver-, kazabil-, kazıyiver-, kesilebil-, kesiver-, keşfedil-, keşfet-, kırılıver-, kırıver-, kızıver-, kokabil-, kokalayabil-, konuşabil-, konuşulabil-, koyabil-, koyuver-, koyver-, körol-, kucaklayabil-, kullanıver-, kurabil-, kurtarabil-, kurulabil-, küçülüver-, lütfet-, mafet-, mahvet-, mahvol-, methet-, neşredil-, neşrettir-, okunuver-, okuyabil-, olabil-, olagel-, olmayabil-, olunabil-, oturabil-, oturuver-, oynayabil-, ödeyebil-, öğrenebil-, öğrenilebil-, öğretiver-, ölçülebil-, ölçüşebil-, öldürebil-, ölebil-, öpüver-, öpebil-, örtüver-, övünebil-, parıldayıver-, parlayıver-, rastgel-, rastla-, rastgetir-, rastlanabil-, reddet-, sabredebil-, sağol-, saklayabil-, salıver-, salıveril-, sapıver-, sarılıver-, satabil-, sayabil-, savurabil-, seçebil-, seslenebil-, sevebil-, seviver-, seyredil-, seyredibil-, seyret- (157), seyrettir-, sezebil-, sıkabil-, sıkıver-, sırrol-, siliniver-, siliver-, sivriliver-, soluver-, sorabil-, sorulabil-, sönuver-, söylenebil-, söyleyebil-, söyleyegel-, söyleyiver-, susuver-, süregel-, şairleşebil-, şaşırakal-, şaşarıver-, şükret-, tadabil-, takınabil-, takınıver-, tanıtabil-, tavsayıver-, temizleyiver-, tenhalaştırabil-, tıkayıver-, tutabil-, tutturabil-, tutamayıver-, tütüver-, uçurabil-, uçuver-, uçuruver-, ulaştırabil-, ulaşabil-, umabil-, unutuluver-, unutuver-, uyanıver-, uydurabil-, uydurulabil-, uyuyabil-, uyuyuver-, uzaklaşabil-, uzanılabil-, uzanabil-, uzatabil-, üzülüver-, üzülebil-, varabil-, varılabil-, varol-, vazgeç-, vazgeçilebil-, vazgeçir-, verebil-, veriver-, vurabil-, vuruver-, yağabil-, yakabil-, yakalayabil-, yakalayıver-, yakılabil-, yıldızlatabil-, yangel-, yapabil-, yapılabil-, yaşanabil-, yaşayabil-, yatabil-, yayılıver-, yatıştırıver-, yazabil-, yazıver-, yerleşebil-, yetişebil-, yetiştirebil-, yıkanabil-, yıkılıver-, yığılıver-, yığıver-, yiyebil-, yumuşayıver-, yutuver-, yuvarlayıver-, yükleyebil-, yükseliver-, yürüyebil-, yüzdürebil-, yüzebil-, yüzül-, zannedil-, zannet-, zannettir-, zaptedil-, zaptet-, zemmet-, zulümet-.

Bir yazar veya şairin üslubunun özelliklerini tayin hususunda, kullandığı kelimelerin sıklık sayısından da istifade edilmektedir. Hangi kelimeler çok kullanılıyorsa o yazarın dünyası veya ilgi sahasına dair ipuçları sunuluyor demektir.

Sait Faik'in eserlerinde en çok geçen 500 kelimenin sıklık sayıları ve kelime çeşitlerine göre listesini şu şekilde veriyoruz:

Yer isimleri (27)

ada 112	kahve 379	meydan 76	tepe 78
deniz 405	kasaba 144	meyhâne 72	tiyatro 103
dükkan 113	köy 324	park 46	yazıhane 31
dünya 278	kulübe 72	sinema 141	yer 727
ev 708	lokanta 53	sokak 324	yokuş 58
gökyüzü 44	mahalle 167	şehir 330	yol 349
İstanbul 198	mektep 98	tarla 62	

Şahıs isimleri (19)

Ahmet 191	Halit 173	Nevin 202	Recep 42
Ali 152	Hüseyin70	Ömer 38	Rıza 68
Allah 150	Mehmet73	Özdemir88	Rüstem 39
Ayşe 58	Necmi 54	Recai 22	Saffet 190

Turkish Studies

Salih 36

Suat 32

Yakup 29

Eşya isimleri (24)

ayna 105	masa 158	para 467	soba 89
cam 107	mektup 83	pencere 126	tahta 81
gömlek 57	ne 2173	perde 50	top 41
kadeh 60	otomobil 85	saat 313	tramvay 88
kapı 288	paket 65	sandal 117	tren 57
kürek 46	pantolon 59	sandalye 47	yatak 11

Somut isimler (111)

adam 1004	diş 112	iskele 92	oğlan 73
adım 105	dost 109	kadın 668	oğul 171
ağa 118	dudak 147	kafa 330	omuz 64
ağabey 78	duvar 95	kağıt 114	paket 65
ağaç 226	efendi 323	kalp 45	para 467
ağız 217	ekmek 105	kan 66	parmak 97
altın 67	el 771	kar 121	pencere 126
ana 228	elbise 57	karanlık 127	rakı 99
arkadaş 341	erkek 204	kardeş 76	resim 84
avuç 66	gazete 135	karı 183	rüzgar 145
ay 166	göz 870	kaya 76	saat 313
ayak 312	güneş 145	kayık 81	saç 206
baba 333	halk 58	kız 724	sahip 95
bacak 79	hanım 155	kişi 93	sakal 46
bahçe 136	hava 243	kitap 95	sarhoş 61
bey 358	hayvan 98	koku 194	sevgili 123
bıyık 53	herif 121	kol 136	sıra 195
burun 137	hesap 66	köprü 84	sırt 120
canlı 77	hikâye 198	kör 70	sinema 141
cep 125	ılık 60	köylü 106	sis 56
cıgara 224	ıslak 41	kulak 119	söz 120
cümle 67	ıslık 40	kuruş 113	su 382
çocuk 824	ışık 272	laf 102	surat 61
deli 93	ihtiyar 263	lira 174	şekil 122
delikanlı 178	insan 1057	mal 48	şişe 63
deri 63	insanoğlu60	mektup 83	tahta 81
dil 56	isim 186	merdiven 48	taş 102

Turkish Studies

ter 48	tramvay 88	yaprak 70	yemek 117
tiyatro 103	vapur 217	yatak 110	yüz 823
top 41	yağmur 147	yazı 123	

Soyut isimler (58)

acaba 86	garip 127	iyi 348	ses 385
acı 85	genç 320	kolay 47	sevinç 61
açık 98	güzel 499	korku 73	şarap 90
adeta 108	güzellik 62	korkunç 97	şarkı 84
akıl 122	hakikat 57	kötü 147	şey 1264
arzu 112	hâl 411	merak 83	tahmin 33
asıl 64	hayal 109	mesele 137	tat 41
aşk 98	hayır 127	mesut 70	tuhaf 91
can 196	hayret 64	muhakkak 56	var 1244
cevap 114	his 67	nefes 58	vücut 97
doğru 443	hoş 85	ölüm 68	yalan 81
dostluk 53	hülya 41	ömür 61	zaman 1085
emin 115	ızdıraplı 522	önsezi 77	zevk 79
evet 103	iç 1222	rahat 50	
fikir 95	ince 87	rüya 92	

Hayvan isimleri (8)

balık 340	kırlangıç 46	kuş 136	tavşan 30
eşek 56	köpek 159	martı 96	tavuk 22

Meslek isimleri (9)

bakkal 35	garson 70	talebe 65
balıkçı 200	iş 556	tüccar 37
doktor 101	reis 73	usta 84

Renk isimleri (10)

al 71	kara 176	renk 169	yeşil
beyaz 218	kırmızı 179	sarı 177	
esmer 97	mavi 139	siyah 81	
95			

Sayı isimleri (19)

altı 70	bir 10047	dört 268	kaç 76
beş 383	birer 79	elli 89	kırk 94
bin 140	dokuz 53	iki 858	on 397

Turkish Studies

otuz 74	seksen 30	üçüncü 43	yirmi 151
sekiz 84	üç 357	yedi 101	

Zarflar (123)

acayip 60	fazla 139	orta 143	taze 45
ağır 190	fena 101	ölü 82	tek 116
akşam 435	gece 334	ön 390	tekrar 110
alt 246	gün 899	önce 96	temiz 52
an 81	hafif 71	öte 128	türlü 147
ara 415	hafta 73	öteki 282	uç 70
arka 221	hâlâ 162	öyle 465	ufak 48
aşağı 118	hemen 184	parça 118	uzak 185
aynı 176	hep 180	parlak 42	uzun 230
az 87	her 732	pek 310	üst 480
baş 471	hiç 453	pırlı 102	üzeri 188
bazen 121	hiçbir 328	pis 63	vakit 103
bazı 101	içeri 112	saat 313	yaka 55
beraber 215	ileri 56	sabah 242	yakın 97
biraz 352	ilk 182	sabahleyin 62	yalnız 384
birdenbire 250	kalın 88	sahi 75	yan 500
bol 77	kenar 270	sene 259	yarı 175
bütün 443	kış 173	sessiz	yarım 83
büyük 385	koca 91	sıcak 107	yarın 96
çok 575	kocaman 168	sıra 195	yaş 264
dakika 131	köşe 82	soğuk 116	yavaş 46
devam 77	küçük 49	sol 51	yaz 159
dışarı 118	küçük 497	son 186	yeni 229
dip 104	lâzım 136	sonbahar 39	yer 727
dolu 135	müddet 69	sonra 1147	yok 861
en 316	müthiş 66	şimdi 475	yukarı 127
eski 168	nasıl 347	şişman 56	yumuşak 48
etraf 161	neden 155	tam 176	zaman 1085
evvel 146	niçin 79	tamam 42	zengin 82
evvela 47	nihâyet 101	taraf 324	zor 55
fark 103	ora 306	tatlı 144	

Edat, bağlaç ve zamirler (59)

ama 987	başka 490	ben 2503	bile 492
artık 233	belki 314	beri 81	birbiri 173

birkaç 120	gene 42	ile 625	sefer 84
birtakım 76	gibi 1821	ise 180	sen 1101
biz 626	hadi 101	kadar 990	siz 319
böyle 460	hâlbuki 88	karşı 295	şöyle 138
bu 3385	hâlde 224	kendi 899	şu 479
bura 256	hangi 86	ki 638	üzere 114
çünkü 63	hani 116	kim 390	ve 1599
da 1613	hatta 156	kimse 224	veya 43
daha 866	hem 277	mı 714	ya 320
de 1838	hepsi 132	mi 819	yâhut 113
defa 159	herhalde 60	o 317	yani 91
değil 766	herkes 129	sakin 78	yine 469
fakat 271	için 912	sanki 220	
Ünlemler (10)			
ah 78	hişt 47	ulan 87	yâhû 88
be 222	işte 325	vay 47	
hey 35	ta 72	ya 320	
Fiiller (87)			
aç- (215)	çık- (256)	hatırla- (160)	sür- (83)
açıl- (80)	dal- (133)	hisset- (60)	tak- (68)
ak- (73)	dayan- (62)	i- (522)	tanı- (130)
al- (866)	de- (3466)	iç- (312)	tut- (275)
anla- (304)	değiş- (66)	in- (193)	unut- (96)
anlat- (267)	dinle- (139)	iste- (631)	uyan- (83)
ara- (120)	doğ- (115)	kaç- (112)	uyu- (231)
at- (290)	dolaş- (128)	kal-(437)	var- (147)
atla- (74)	dön- (480)	kaldır- (105)	ver- (870)
ayrıl- (79)	dur- (439)	kalk- (261)	yağ- (99)
bak- (1134)	duy- (299)	kesil- (93)	yak- (118)
başla- (342)	düşün- (553)	konuş- (396)	yan- (143)
bekle- (269)	et- (1650)	koş- (207)	yap- (927)
benze- (171)	geç- (689)	koy- (151)	yap- (927)
bırak- (332)	geçir- (107)	oku- (231)	yaşa- (192)
bil- (768)	gel- (1443)	ol- (3404)	yaşa- (192)
bit- (99)	getir- (184)	otur- (473)	yat- (178)
çağır- (80)	gir- (379)	san- (162)	yaz- (223)
çal- (118)	göster- (173)	sev- (394)	ye- (326)
çalış- (264)	götür- (156)	sor- (250)	yürü- (244)
çek- (267)	gözük- (176)	söyle- (596)	
çevir- (84)	gül- (364)	sus- (137)	

Sonuç

Şair ve yazarların sözcüklerinin tespiti, kendi devirleri içinde dili kullanım tarzları, dilin kelimelerine hâkimiyetleri, kelime gruplarını oluşturma esneklik ve kıvraklıkları, dil incelemeleri için yeni ve farklı yorumlarla karşılaştırmalar yapılmasına imkân vermektedir. “Bir yazar veya şair, eserlerinde kaç kelime kullanabilmektedir, bunları hangi sıklık derecesiyle eserinde yansıtmaktadır, hangi kelimeler ve kavramlar üzerinde yoğunlaşmaktadır?” gibi sorulara gelen cevaplar, onun kelime ve kavramlar dünyasını tespit ve tayinde ipuçları sunmakta, değerlendirme yapabilmek için malzeme vermektedir.

Biz Sait Faik’in kelime ve kavramlar dünyasını daha iyi anlamak için öncelikle isimler ve fiiller olmak üzere iki temel alan belirledik. İsimleri kendi içinde 26 başlık altında tasnif ettik. Şüphesiz tasnif etme sürecinde daha fazla kavram alanı kullanılabilirdi. Ancak biz bu başlıkları belirlerken daha önce oluşturduğumuz dizinde, Sait Faik’in en çok üzerinde durduğunu gözlemlediğimiz konu ve kavramları temel aldık. Kavram alanı tasnifimize göre Sait Faik’in kullandığı kelimelerin yaklaşık olarak yüzdelik oranlarını ortaya çıkardık. Buna göre Sait Faik, özel yön ve yer bildiren kelimelerden özel yer adlarını % 5.6; genel yer ve yön adlarını % 6.9; kişi adlarını % 6.4; savaş, askerlik ve devlet yönetimiyle ilgili kelimeleri % 4.7; kurum-kuruluş, topluluk adları ve ilgili kelimeleri % 1.2; millet, kavim adları ve ilgili kelimeleri % 3.2; yazı, ilim ve sanatla ilgili kelimeleri %4.7; meslek-meşguliyet adları ve ilgili kelimeleri % 8.8; bitki, meyve, sebze, çiçek adları ve ilgili kelimeleri % 3.7; vücut bölümleri ve organ adlarını % 2.5; cevher adları, değerli taşlar ve ilgili kelimeleri % 1.3; hayvan adları ve ilgili kelimeleri % 1.5; hastalık adları ve ilgili kelimeleri % 1.1; zaman kavramıyla ilgili kelimeleri % 3.2; ev, giyim ve yaşamayla (araç-gereç, sosyal hayat...) ilgili kelimeleri % 9.5; renk adları ve ilgili kelimeleri % 0.5; akrabalık ve yakınlık bildiren kelimeleri % 2.8; yiyecek ve içecek kavramı ile ilgili kelimeleri % 1.6; dinî-folklorik, manevî hayat ve doğum-ölümle ilgili kelimeleri % 4.0; unvanları % 0.9; ölçü-miktar bildiren ve ilgili kelimeleri % 3.6; tabiatla ilgili kelimeleri 2.7; birleşik isimleri % 11.6; ikilemeler ve çeşitli kelime gruplarını % 1.5; Arapça-Farsça yapıdaki kelime gruplarını % 1.5 ve son olarak ünlemleri % 1.1 oranında kullanmıştır.

Görüldüğü üzere Sait Faik isimler anlamında oldukça farklı çeşitteki kavramı kullanıyor. Bunlara bakıldığında en önemli oranı % 12.5’lik oranla yer ve yön bildiren kelimeler oluşturuyor. % 9.5 oranındaki ev, giyim ve yaşamayla (araç-gereç, sosyal hayat...) ilgili kelimelerin, % 8.8 oranındaki meslek adlarının, % 6.4 oranındaki kişi adlarının, % 4.7 oranındaki yazı, ilim ve sanatla ilgili kelimelerin, % 4.0 oranındaki dinî-folklorik, manevî hayat ve doğum-ölümle ilgili kelimelerin en sık kullanılan kelimeler olması, yazarımızın dünya görüşünü bize yansıtmaya bakımından dikkate değer. Sait Faik insan merkezli hikâyelerinde, konu edindiği kişilerin yaşadığı yerleri, uğraşlarını ve hayat hikâyelerini bir hayli önemsemiş. Nitekim bunu hikâyelerinde açıkça görmek mümkündür.

Yine hikâyelerinde yabancı sözcük kullanımının çok fazla olmadığını görüyoruz. Bu da yazarımızın anlaşılabilirliğini artırıyor. Denilebilir ki Sait Faik kullandığı dil ve üslup bakımından günümüz okur-yazarlarınca rahat anlaşılabilir bir edebi şahsiyettir.

-II ve -Iık eki ile yapılan isimlerin ise (Türkçeleşmiş isimler dahil olmak üzere) 1477 kelimeyle büyük bir yekûn oluşturduğunu görüyoruz. -II eki ile yapılan isimler 11.200 kelime dizinimizde 873 kelime iken; -Iık eki ile yapılan isimler 604 kelimedir.

İkinci temel alan olarak belirlediğimiz fiillerde ise 1927 farklı fiil kullanılmıştır. Bunların 1.501 kadarı basit ve türemiş; 426’sı ise birleşik fiildir. Sait Faik genel dizininde % 20 gibi önemli bir oranla fiilleri kullanmıştır. Bu da bize yazarımızın fikirden çok harekete önem verdiğini, dünya görüşünün bu kurgu üzerine oluştuğunu gösteriyor.

Sait Faik’in hikâyelerinde öncelik verdiği ve sıklık sayısı bakımından ön sırada gelen ilk 500 kelime, fikir yapısının da ipuçlarını sunmaktadır. Bu kelimeler içinde zaman, durum, nitelik ve nicelik bildiren zarfların sayısı 123 (% 21), fiillerin sayısı ise 87 (% 15)’dir. Buradan da Sait Faik’in hareket merkezli bir yazın anlayışı benimsediği görülüyor. Bakıldığında 500 kelimedenden en sık kullanılanların 111’inin somut ve 58’inin soyut kelimedenden oluşması yazarın üslubunun maddî âleme dönük olduğunu gösteriyor. İlk 500’lük dilimde hayvan, meslek, renk ve sayı isimlerinin toplamının ancak % 7 oranında olduğunu görüyoruz. Özellikle hayvan ve meslek isimlerini çok kullanan Sait Faik, bu isimleri çeşitli kullandığı, sık tekrarlamadığı için ortaya bu oranın çıktığını söyleyebiliriz. Edat, bağlaç ve zamirlerin %

Turkish Studies

11'lik bir dilimi teşkil ettiğini tablodan okuyabiliyoruz. Sait Faik'in insan, hatta "ben" merkezli yazın anlayışı hakkında bir fikir vermesi bakımından, bu sonuç da dikkat çekicidir. Yer, şahıs ve eşya isimleri de % 13'lük oranıyla sıklıkta en çok geçen kelimeler arasına giriyor. Bunu daha önceki kavram alanı listemizde de görmüştük.

Sait Faik'in sıklık düzeninde ilk % 10'luk dilime giren kelimeleri de şöyle vermek mümkün: 10047 bir, de- (3466), 3385 bu, ol- (3404), 2173 ne, 1838 de, 1821 gibi, et- (1650), 1613 da, 1599 ve, gel- (1443), 1264 şey, 1244 var, 1222 iç, 1147 sonra, bak- (1134), 1101 sen, 1085 zaman, 1057 insan, 1004 adam, bil- (768), 990 kadar, 987 ama, yap- (927), 912 için, 899 kendi, 899 gün, 870 göz, ver- (870), 866 daha, al- (866), 861 yok, 824 çocuk, 823 yüz, 819 mi, 771 el, 766 değil, 732 her, 727 yer, 724 kız, 714 mı, 708 ev, geç- (689), 668 kadın, 638 ki, iste- (631), 626 biz, 625 ile, söyle- (596), 575 çok, 569 yine, 556 iş, düşün- (553), 522 ızdırıplı, i- (522), 500 yan, 499 güzel, 497 küçük, 480 üst, 479 şu, 475 şimdi, 471 baş, 469 yine, 467 para, 465 öyle, 443 doğru...

Sait Faik, Cumhuriyet dönemi edebiyatımızın, çağdaşlarına ve sonraki nesil edebiyatçılarına etkisi çok olmuş, en önemli hikâyecilerinden birisidir. Onun hikâyelerinin gerek biçim, gerekse içerik bakımından modern Türk hikâyesine büyük katkılarda bulunduğu ve yakın dönem edebiyatımızda "Sait Faik hikâyeciliği" diye adlandırılan bir tarz oluşturduğu bugüne kadar birçok edebiyat tarihçisi ve araştırmacı tarafından dile getirilmiştir (ANDI 2005; 64). Sait Faik'in 20. yüzyıl Türk fikir ve edebiyat hayatının zirvelerinden biri olması hasebiyle kelime kadrosunun yahut söz varlığının bilinmesi gereken şahsiyetler arasında olduğu malumdur. Onun 11.200 kelimelik özel sözlüğünün farklı açılardan incelemelere tabii tutulması şarttır. Hem metindeki anlamları hem de edebî, felsefî, dinî, tarihî özellikleri dolayısıyla kavram tasnifleri yapıldığında Türkçeye hizmetin bir gereği daha yerine getirilmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Alemdağ'da Var Bir Yılan**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Havada Bulut**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Havuz Başı**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Kayıp Aranıyor**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Kumpanya**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Lüzumsuz Adam**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Mahalle Kahvesi**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Sarnıç**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Semaver**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Son Kuşlar**, YKY, İstanbul.
- ABASIYANIK, Sait Faik (2004). **Şahmerdan**, YKY, İstanbul.
- AFAL, Aylin (2007). **Tanpınar'ın Makalelerinin Söz Varlığı**, SAÜ- Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- AKSAN, Doğan (1997). **Türkçenin Söz Varlığı**, TDK Yayınları, Ankara.
- AKSAN, Doğan (2011). **Her Yönüyle Dil ve Ana Çizgileriyle Dilbilim**, TDK Yayınları, Ankara.
- ANDI, Fatih (2005). "*Sait Faik Abasıyanık'ın Şiirleri*", (Ed. M. Mehdi ERGÜZEL) **Sait Faik Abasıyanık'ın Anna Günleri (18-19 Ekim 2004) Bildiriler Kitabı**, Sakarya Üniversitesi Yay., Sakarya.
- CABAR, Ayşen (2008). **Yahya Kemal'in Şiirlerinin Dizini**, SAÜ- Lisans Tezi, Sakarya.
- ÇÖKSE, Bahar (2011). **Ziya Gökalp Nesirlerinin İndeksi**, SAÜ-Bitirme Ödevi, Sakarya.

- DURMAZ, Canan (2008). **Yunus Emre Divanı ve Risaletü'n - Nushiyye'de Söz Varlığı**, SAÜ-Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- ERGÜZEL, M. Mehdi (2005). “*Sait Faik'in Hikâyelerinde Kavramlar ve İfade Kalıpları*”, **Sait Faik Abasıyanık'ı Anma Günleri (18-19 Ekim 2004) Bildiriler Kitabı**, 2005. (Editör M. Mehdi ERGÜZEL), Sakarya Üniversitesi Yay., Sakarya.
- ERGÜZEL, M. Mehdi (2007). **Dil ve Kültür Üzerine Yazılar I**, TEDEV Yayınları, İstanbul.
- ERGÜZEL, M. Mehdi (2010). Türkçenin Söz Varlığının Tespitinde Şair ve Yazar Sözlüklerinin Önemi, **III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu**, Ege Üniversitesi, 16-18 Aralık 2010, İzmir, Sunulmuş bildiri.
- ERGÜZEL, M. Mehdi ve AYDIN, Ayşe (2012). “*Hamdullah Suphi Tanrıöver'in Eserlerinin Söz Varlığı Üzerine*”, **Bir Fikir Hareketinin Yüz Yılı Türk Ocakları Uluslararası Sempozyumu**, 7-9 Mayıs 2012, İstanbul, Sunulmuş bildiri.
- ERGÜZEL, M. Mehdi ve CEVHER, Özlem Yahşi. “*Peyami Safa'nın Söz Varlığı Üzerine Bazı Tespitler*”, **XI. Uluslararası Dil-Yazın-Deyişbilim Sempozyumu**, Sakarya Üniversitesi, 13-14 Ekim 2011, Sakarya, Sunulmuş bildiri.
- ERGÜZEL, M. Mehdi ve CEVHER, Özlem Yahşi. *Ziya “Gökalp ve Ömer Seyfettin'in Söz Varlığı Üzerine Bazı Tespitler”, Yüzüncü Yıldönümü Dolayısıyla Yeni Lisan Hareketi Uluslararası Sempozyumu*, Kocaeli Üniversitesi, 11-13 Nisan 2011, Sunulmuş Bildiri.
- ERTUĞRUL, Elif (2008). **Fuzuli Divanında Kelime Grupları ve Söz Varlığı**, SAÜ Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- KAHRAMAN, Sercan (2007). **Peyami Safa'nın 12 Romanındaki Kelime Kadrosu ve Sıklık Sayıları**, SAÜ-Bitirme Ödevi, Sakarya.
- KIR, Ebru (2008). **Yahya Kemal'in Nesirlerinin Dizini**, SAÜ-Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- PÜSKÜLLÜOĞLU, Ali (2000). **Yaşar Kemal Sözlüğü**, Y.Kredi Yayınları, İstanbul.
- SEVİNDİM, Yasemin (2007). **Nef'i Divanının Söz Varlığı**, SAÜ-Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- TOKGÖZ, Fatma (2009). **Ömer Seyfettin'in Şiirler ve Mensur Şiirler İndeksi**, SAÜ-Bitirme Ödevi, Sakarya.
- TOPALOĞLU, H.Damla (2010). **Ömer Seyfettin Hikâyeler İndeksi**, SAÜ-Bitirme Ödevi, Sakarya.
- YILMAZ, Zeynep (2010). **Tanpınar'ın Edebiyat Tarihi'nin Dizini**, SAÜ-Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.